

... die er keurig uit mijn haar zit...
ik glimachte als een schaaap kijk ik omlaag
het masker aan een elastiek
achter mijn oren gebaakt

... tegenover elkaar, en het hardnekkige ontkennen daarvan.
En ze spaart zichzelf niet, ze is een vrouw en weet wat
haar rol is, ze is onderdeel van de samenleving. De enige
manier om je staande te houden in deze wereld is deze
'mind fuck' met woorden, waar ook humor en ironie bij

... dan rust ik
hier roest ik
hier stopt het

Zeven rivieren ver

Een gezegde die zowel in Afrika (Nigeria) als in Azië (Saat samunder paar, India) voorkomt. Hiermee duidt men een verre, misschien zelfs wel een onbereikbare afstand aan. Maar het kan ook iets onbekends aanduiden, iets wat je niet kent of ver weg van je is, een afgelegen en vreemd land. Of een vreemd land in het algemeen, meestal één waarbij de zeeën moeten worden overgestoken. Historisch verwijst het naar de zeven bekende zeeën van de oude bekende wereld. *Zeven rivieren ver*, zo luidt dus de titel van de nieuwe gedichtenbundel van Karin Lachmising. De uitgever is In de Knipscheer. Karin Lachmising is een geëngageerd Surinaamse schrijfster van gedichten, theaterteksten, essays en columns. In deze bundel merk je dat bijvoorbeeld bij het gedicht *Verdorven land* op pagina 35.

Door het volk is hij opgestaan/met gekleurde lippen/die het feest van de macht/zouden moeten verraden/Maar het volk juicht/vanuit machteloosheid/Zingt mee het lied dat de strijd van de/voorouders verkwaanselt.

Poëzie is voor eenieder op een andere of eigen manier te interpreteren. Dit gedicht doet mij op een of andere manier denken aan het boek van Vargas Llosa *Het feest van de bok*, dat speelt tegen de achter- en voorgrond van de wrede dictatuur van Rafael Leonidas Trujillo die van 1930 tot 1961 heerste in de Dominicaanse Republiek. Vanuit Trujillo wordt de wreedheid en groothedswaanzin van het regime overduidelijk. Alles draaide om Trujillo wiens ondergeschikten iedere vorm van affectie van de 'Baas' afwogen in relatie tot hun concurrentie. Ieder misnoegen kon leiden tot het ontnemen van privileges of erger. Een bijnaam voor Trujillo was overigens 'De Bok' (El Chivo), wat meteen de verklaring van de titel van dit boek is. In *Verdorven land* laat Lachmising drie gezichtspunten op elkaar volgen. Dankzij het volk is 'Baas' opgestaan, hij wordt machtig en lijdt misschien ook aan megalomanie (dat zien wij niet in dit gedicht) maar wij voelen wel die verbittering of teleurstelling van het volk dat machteloos toekijkt...waar er een afstand is tussen eerlijkheid en schoonheid enerzijds en waanzin anderzijds. Op een gegeven moment is Trujillo omgeko-

Karin Lachmising wordt geïnterviewd door Jerry Dewnarain

men bij de moordaanslag, maar in *Verdorven land* moet het volk nog offers brengen door machteloos toe te kijken... de invulling van dit offer laat ik hier onbesproken.

Lachmising kaart taboe-onderwerpen zoals vrouwen mishandeling, huiselijk geweld en zelfmoord met een scherpe pen aan. Zij legt sociale verhoudingen van de Surinaamse maatschappij bloot, zonder een lendendoek. Misschien in de voetsporen (of het verlengde) zoals Bea Vianen dat deed. Hierdoor geeft zij inzicht in de diversiteit van de Surinaamse samenleving hoe verstrengeld zij is, maar ook hoe hypocriet die is. Echter, ze kan een katalysator zijn tussen verschillende marginale groepen in de samenleving: alleenstaande moeders, mishandelde vrouwen zonder een onderdak, de LGBT-

gemeenschap, maar ze strijdt ook voor natuurbehoud van het Surinaamse bos!

Volgens de website www.zijspreekt.nl emigreerde zij met haar ouders naar Suriname in 1976. In 1983 kwam ze voor studie terug naar Nederland om zich vervolgens vanaf 1997 tot 2018 in te zetten voor duurzame ontwikkeling, inclusie en programma's voor literatuur, kunst en cultuur in Suriname. Ze was ruim twaalf jaar actief voor natuurbescherming waarbij ze participatieprocessen faciliteerde met onder andere Inheemsen en marrongemeenschappen in het binnenland van Suriname.

In 2012 studeerde ze als eerste af van de Schrijversschool Paramaribo en debuteerde bij Uitgeverij In de Knipscheer met de bundel *Nergens groeit een boom die haar aarde niet vindt*. Daaropvolgend bracht ze haar eerste geëngageerde toneeltekst *Ademhalen* uit over de moed van vrouwen in een benauwde omgeving. Haar derde werk, verscheen in december 2018, de dichtbundel *Zeven rivieren ver* die hier wordt besproken.

Nog meer dan haar eerdere werk zien we in deze bundel zeer geëngageerde poëzie over universele thema's getuige onder andere de gedichten met als titel *Gekleurde zee*, *Illusie*, *Waanzin*, *Stil* en ga zo maar door. Haar passie ligt in de waardering van de taal als communicatiemiddel, omdat ze zich juist beweegt in de ruimte waar het niet altijd makkelijk is de woorden, of de juiste woorden te vinden. Door haar gevoel en inlevingsvermogen en haar scherpste voor menselijke emoties en sociale verhoudingen weet ze hieraan stem te geven.

Met dichten begon Lachmising in 2008. Zij droeg haar gedichten voor in Tori Oso onder de paraplu van Schrijversgroep S'77. Gedichten als *Blessing in disguise*, *misschien/may* be zijn enkele voorbeelden.

In *Zeven rivieren ver* spelen de thema's vertrek, vlucht, afstand (niet fysiek), schijn een belangrijke rol.

Ik ga waar een rivier het andere land verbindt om een zee te ontmoeten, waar vertrek een brug slaat tussen aankomen misschien zeven rivieren ver om bij mij te zijn dichtbij is niet altijd ver weg.

Om dichtbij bij jezelf te komen, is niet gemakkelijk. Hiervoor is de afstand ver om de stille in jezelf te vinden: je zoekt haar (de stilte) bijvoorbeeld buiten de stad op.

Stil
Een man kwam langs vandaag draaide de sleutel om ik stond slechts daar in mijn lichaam Ze zeggen dat roofvogels de weg kennen in het donker.

Dit gedicht roept onheil over mij heen: ik stond/slechts daar/in mijn lichaam wist alle gevoelens die er zouden moeten zijn weg uit mijn ziel. Wie iemand kwaad wil doen, kan slechts de sleutel omdraaien en slaat zijn slag, zoals de roofvogels dat doen!

Gekleurde zee

In mijn eerste scène bedachten we het weglopen van waar we vandaan kwamen en naartoe gaan Een nieuwe rol om weg te gaan van wie we zijn en waar

Met jouw hand tekende ik onze wereld die bestond nog voor ons bestaan de zee kleurde.

Mensen die vluchten lopen gevaar, de boot kan omkiepen en de zee kleurt zich. Men haalt dus de oversteek of het doel niet. Is dit gedicht ook niet gangbaar voor de Caribische regio? Hoe zijn onze voorouders naar hiertoe gebracht? Weet u nog de verhalen van de Cubaanse of Haitiaanse bootvluchtelingen nog? Of we trekken de lijn door naar het huidige Afrika waar Afrikanen dagelijks de gevaarlijke oversteek wagen naar Europa. Hoe vaak kleurt de zee zich niet? Met *Zeven rivieren ver* bewijst Karin Lachmising dat ze de woorden op haar lippen neemt en deze blaast tot gedichten die niet aan afstand zijn gebonden. Ze slaat terecht een brug tussen alle Nederlandssprekenden waar die zich ook bevinden. Haar taal is glashelder zoals vloeibaar glas tot iets moois wordt gevormd.

[Jerry Dewnarain]

Karin Lachmising, *Zeven rivieren ver*. Haarlem: In de Knipscheer, 2019. ISBN 978-90-6265-754-4.

